

อยากกำจัดฝุ่นต้องทำพื้นให้สะอาดเสียก่อน ถ้าพื้นสกปรกจะมองเห็นฝุ่นได้อย่างไร

ประสิทธิ์ ต้นสุวรรณ

พลิกแนวคิด: ประสิทธิ์ ต้นสุวรรณ

สี่หาบบพันดำ

ครั้งหนึ่งผมได้มีโอกาสพูดคุยกับ CEO ขององค์กรธุรกิจชั้นนำแห่งหนึ่ง เรื่องที่คุยกันคือจริยธรรมทางธุรกิจ ผมบอกว่าผมภูมิใจมากที่ได้ทำงานกับองค์กรหลายแห่งที่มีจริยธรรมทางธุรกิจสูง เขาบอกว่าองค์กรของเขาก็มีจริยธรรมสูง ผมขอให้เขายกตัวอย่างให้ฟัง เขาบอกว่าเขาสั่งไม่ให้บริษัทของเขาขายผลิตภัณฑ์ให้กับหน่วยราชการ เพราะถ้าขายก็ต้องเสียเบี่ยรายทาง ผมฟังแล้วรู้สึกชื่นชมในความชัดเจนของเขา จึงถามต่อไปว่านโยบายนี้ทำให้บริษัทยอมที่จะไม่มี Market share แม้แต่นิดเดียวในหน่วยราชการใช่ไหม เขาบอกว่าก็ไม่เชิง เพราะผู้แทนจำหน่ายของบริษัทของเขาขายให้หน่วยราชการ ผมถามต่อว่าผู้แทนจำหน่ายจะขายสู้คู่แข่งได้อย่างไร ในเมื่อต้นทุนของผู้แทนจำหน่ายย่อมสูงกว่าต้นทุนของคู่แข่ง ซึ่งผลิตเองขายเอง มิได้เป็นการขายผ่านเอเยนต์เหมือนกับกรณีของเอเยนต์ของเขา เขาบอกว่าความจริงเป็นอย่างนี้ เมื่อเอเยนต์ขายได้มากบริษัทก็จะให้ส่วนลดเพิ่มขึ้นในส่วนที่ขายให้หน่วยราชการ ทำให้แข่งได้ ผมรุกรถามต่อว่าแต่เรารู้อยู่แก็ใจใช้ใหม่ว่าส่วนลดที่เราให้ไปนั้นเอเยนต์นำไปใช้ทำอะไรต่ออะไรที่ไม่ตรงไปตรงมาเพื่อสู้กับคู่แข่ง เขาบอกว่าเขารู้แต่บริษัทเขาไม่ได้ทำเอง เอเยนต์เป็นผู้ทำ ผมท้วงว่าแม้เขามีได้ทำเองแต่ก็รู้

อยู่แคใจมิใช่หรือ ผมบอกว่าสิ่งที่เขาทำนี้แม้มันจะไม่ใช่สีดำแต่ก็เป็นสีเทาๆนะ เขามองหน้าผมเสมือนหนึ่งผมเป็นมนุษย์ต่างดาว แล้วตอบเชิงเป็นการสอนผมว่า ที่คุณว่าเป็นสีเทานั้นมันจะเป็นสีเทาชัดเจนต่อเมื่อมันถูกนำไปเปรียบเทียบกับปฏิบัติการทั่วไปที่เป็นสีขาวคือไม่มีนอกมีใน 100 เปอร์เซ็นต์ แต่ในบริบทของบ้านเมืองเรา ปฏิบัติการทั่วไปคือสีดำครับ สีเทาของผมเมื่อเปรียบเทียบกับสีดำดังกล่าว จะกลายเป็นสีขาวจ้ะเลย

เชื่อไหมครับ เย็นวันนั้นเมื่อผมกลับถึงบ้าน ผมนำกระดาษมาตัดเป็นแผ่น เล็กพอควรแล้วทาสีเทาลงบนกระดาษแผ่นนั้น เสร็จแล้วผมนำกระดาษขนาด A4 2 แผ่นมาวางบนโต๊ะ แผ่นหนึ่งสีขาวทั้งแผ่น อีกแผ่นหนึ่งสีดำ เสร็จแล้วนำเอากระดาษแผ่นเล็กสีเทาวางลงบนกระดาษแผ่นที่เป็นสีขาว ชัดเจนว่ากระดาษแผ่นเล็กนั้นเป็นสีเทาชัดเจน เสร็จแล้วผมนำเอากระดาษแผ่นสีเทาดังกล่าววางลงบนกระดาษสีดำ กระดาษแผ่นเล็กนั้นสีขาวจ้ะเลยครับ!

ระดับจริยธรรมบ้านเราเป็นอย่างนี้ น่าเป็นห่วงมากที่เราเริ่มชินกับความไม่ถูกต้องจนเห็นเป็นเรื่องธรรมดาและยอมรับได้ เหมือนอย่างที่มีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคอร์รัปชันในสังคมไทย ปรากฏว่ามีจำนวนคนที่ยอมรับได้สูงทีเดียว เมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ เป็นความผิดเพี้ยนเชิงตรรกะที่น่ากลัว และนี่ก็คือพื้นที่สีดำในสังคมไทย ที่ทำให้สีเทากลายเป็นสีขาวไปโดยอัตโนมัติ

ครั้งหนึ่งผมได้ไปพูดเรื่องจริยธรรมทางธุรกิจให้ นักธุรกิจ SMEs ในหลักสูตรการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ผมเล่าถึงประสบการณ์ที่ดีของผมที่ได้ทำงานในบริษัทต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยและ SCG ที่มีความเข้มแข็งด้านจริยธรรมอย่างน่าชื่นชม เมื่อบรรยายเสร็จก็มีคำถามทำให้ผมอึ้งคำถามคือ

“องค์กรที่อาจารย์กล่าวถึงเป็นองค์กรใหญ่ มีสายป่านยาว อยู่ในวิสัยที่จะทำอย่างนั้นได้ ไม่ขายก็ไม่เดือดร้อน แต่บริษัทพวกเราเป็น SMEs สายป่านสั้น ถ้ายึดจริยธรรมอย่างนั้นเราก็งี้”

นี่เป็นสถานการณ์ที่น่าจะอัดพะอมในสังคมไทย ถ้าต้องเลือกระหว่างจริยธรรมกับความอยู่รอด เกือบทุกคนจะเลือกความอยู่รอด ก็น่าเห็นใจ แต่ถ้าคิดให้ดี การทำให้ตนเองสามารถอยู่รอดโดยที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของการบ่มเพาะการขาดจริยธรรมให้ลูกหลานไปเรื่อยๆ เหมือนมะเร็งร้าย ในที่สุดสังคมก็ต้องอยู่ในจุดที่ล่มสลายเข้าสักวัน

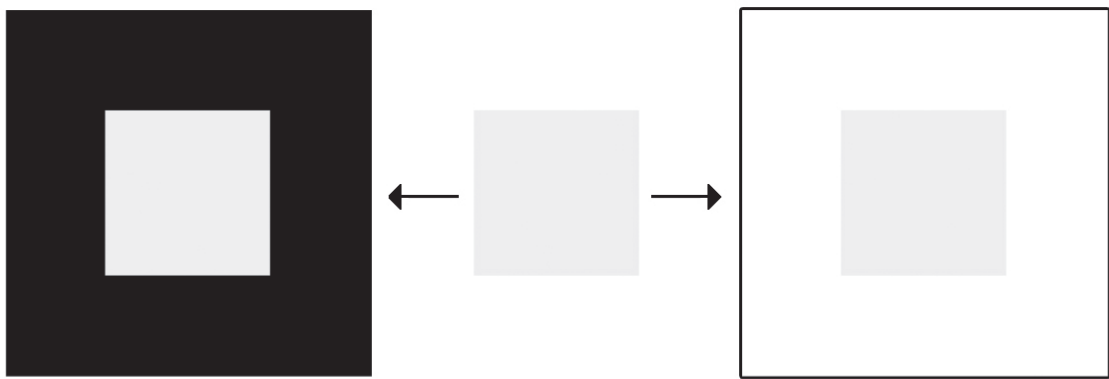
ดูตัวอย่างของการคอร์ปชั่นที่เกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ถ้ารวบรวมข้อมูลมาดูกัน จะเห็นความสูญเสียที่ชัดเจน เช่น ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ก็ต้องซื้อในราคาสูงกว่าเป็นจริง แต่มีคุณภาพต่ำ เคยมีข่าวในประเทศอินเดียที่สะพานแห่งหนึ่งหักพังลงมา มีทั้งผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต พบว่าในก่อสร้างมีการคอร์ปชั่นกันอย่างเป็นกระบวนการนั่นเอง

บ้านเราก็มีตัวอย่างให้เห็นมากมาย ซึ่งไม่มีการจัดการให้ได้ถึงต้นตออย่างเด็ดขาด จนสังคมไทยยอมรับว่าพื้นที่ดำเป็นเรื่องปกติ และทำให้สีเทากลายเป็นสีขาวยิ่งไปได้

แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรคือความถูกต้อง ผมมีตัวช่วยซึ่งได้มาจากบริษัท Texas Instruments (TI) ซึ่งผมขอเรียกง่ายๆ ว่าเป็นตัวกรองจริยธรรม มีทั้งหมด 7 ข้อด้วยกัน

1. การกระทำนั้นผิดกฎหมายหรือไม่
2. ถ้าไม่ผิด ผิดอุดมการณ์ของบริษัทหรือไม่
3. ถ้าทำไปจะรู้สึกแย่หรือไม่
4. จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าเรื่องปรากฏในหนังสือพิมพ์
5. เมื่อคิดว่าไม่ถูก ยังคิดว่าจะทำหรือไม่
6. ถ้าไม่แน่ใจให้ถาม
7. ให้พิจารณาจนกว่าจะได้คำตอบ ระหว่างนั้นอย่าทำ

ผมคิดว่าถ้าเราลองเอาไปใช้กันดูบ้าง บางทีพื้นที่ดำของเราจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีเทาได้บ้าง และสีขาวจะปรากฏชัดเจนขึ้นในที่สุด

สีเทาบนพื้นดำ VS สีเทาบนพื้นขาว